

Hoskelaiset

SUKUSEURAN
JÄSENLEHTI

20.05.2005

N:o 27

Näkymä Viipurin linnan tornista 22.5.2004. Salakkalahti ja kauppatoriaukeama

20.05.2005

Puheenjohtajan palsta

Sukuseuramme toiminta näyttää 25 aktiivisen vuoden jälkeen tulleen selvään suvantovaiheeseen. Aihetta suurempaan huoleen ei kuitenkaan vielä ole näkyvissä, mutta uutta verta ja nuoremman polven tuoretta näkemystä tulisi saada johtokuntaan.

Mielenkiintoisen vertailukohdan omalle toiminnallemme antaa Karjalan Liiton 65-vuotinen historia. Se perustettiin aikanaan ajamaan nimenomaan siirtokarjalaisten asemaa. Sielläkin alkoi toiminta olla jo valmiissa muotissa, kunnes aivan viime aikoina alkoi tulla uutta värinää Karjalan kysymyksen tiimoilta.

Huhtikuun lopulla pidetyssä liittokokouksessa äänestettiin ensi kertaa liiton historiassa puheenjohtajasta. Vaikka entinen puheenjohtaja voittikin selvin äänin, on Pro Karelian ympärille ryhmittynyt oppositio antanut uutta väriä toimintaan. Vuosikokouksen noin 500-lukuista kokousyleisöä puhutti erityisesti uusittu Karjalan kysymystä koskeva toimenpideohjelma.

Liiton tiedotteen mukaan sen esitys perustuu Karjalan kysymyksen maltilliseen käsittelyyn ja eteenpäin viemiseen. Liitto toimii Karjalan kysymyksessä maan ulkopoliittisen johdon kanssa ja sen kautta. Se valmisteleekin myös aiheeseen liittyvää aineistoa Euroopan unionin ja Euroopan neuvoston parlamenttien jäsenille.

Edellisen Karjala-ohjelmansa liitto julkaisi vuonna 1997. Sen jälkeen Suomen, Euroopan, EU:n ja Venäjän yhteiskunnallisessa ja poliittisessä ilmastossa on tapahtunut suuria muutoksia, jotka vaikuttavat myös Karjalan kysymykseen ja sen ratkaisuperiaatteisiin. On siten aika panna vauhtia keskusteluun.

Pro Karelian ja vastaavien ”palauttaja-järjestöjen” ansioksi voidaan lukea Karjala-kysymyksen elävöittäminen. Vaikka Karjalan Liitto ei voikaan keskustelussa käyttää samoja äänenpainoja, on selvää että kyseisten kilpailijoiden mukaan tulo on osaltaan terävöittänyt ja jännevöittänyt myös Liiton toimintaa.

Toisaalta ainakin meidän eteläkarjalaisten mielestä Liitto on joissakin kohdin unohtanut lähtökohtansa ottamalla ohjelmaansa myös Vienan, Aunuksen ja Tverin sekä karjalan kielen. Eiväthän nämä seudut ole koskaan kuuluneet Suomeen. Tavalliselle suomalaiselle ei ole ollenkaan selvää, mikä ero on karjalan kielellä ja luovutetussa Karjalassa puhutuilla suomen kielen murteilla. Tätä asiaa käsittelee tässä lehdessä myös kunnia-

puheenjohtajamme Hannu.

Karjalan kieltä - jos sellainen on olemassa - ei Suomessa ole juuri puhuttu. Tänään sen mahdollisia taitajia, jos Itäkarjalan murre siihen kuuluu, on varsin vähän. Samaa suomea Viipurin läänissä puhuttiin kuin muuallakin Suomessa, omalla pitäjittäin vaihtelevalla murteella vain. Pehmeämpää ja kauniimpaa kuultavaa se meidän mielestämme on kuin esimerkiksi turkulaisten lyhyen töksähtävä kielenkäyttö.

Sukuseuramme vuosikokous pidetään tänä vuonna Helsingissä Vahviala-päivien yhteydessä. Tällä kertaa joudumme tekemään talousarviomme aikaisempaa tiukemmalla marginaalilla, sillä Karjalan Liiton jäsenmaksujen uudistuvat perusteet tulevat todennäköisesti merkitsemään sukuseurojen osalta aikaisempaa olennaisesti suurempia kustannuksia.

Tervetuloa vuosikokoukseen Karjalatalolle. Kokouskutsu on tässä lehdessä.

Heikki Koskelainen

Sirkka Liisa Vinnikainen

In memoriam

Sukuseuramme pitkäaikainen jäsen Sirkka Liisa Vinnikainen kuoli vaikean sairauden uuvuttamana 25.3.2005. Hän oli syntynyt Johanneksessa 17.12.1929 ja viettänyt lapsuutensa evakkoon lähtöön saakka isoisänsä Juhana Koskelaisen ja tätiensä hoivissa Peltolan talossa Vahvialan Löytömäen kylässä.

Avioiduttuaan Niilo Vinnikaisen kanssa he rakensivat kotinsa Espooseen. Siellä hän miehensä kuoleman jälkeen eli kahden lapsensa ja lastenlasten kanssa sairastumiseensa saakka. Valoisan ja elämänmyönteisen näkemyksensä ansiosta pidetty Sirkka Liisa toimi pitkään myös sukuseuramme aktiivisena johtokunnan jäsenenä, kunnes joutui sairauden takia luopumaan tehtävästä.

Kesällä 1995 teimme yhteisen kotiseutumatkan Löytömäelle. Perillä lapsuudenkotinsa pihamaalla kukkia poimiessaan serkkuni kynelehti haikeasti. Löytöjärven rantaan kävellessämme muistelimme jo iloisesti lapsuusaikaamme ja uimaan mennessä pohdimme, vieläkö järvestä löytyy se ”lattakivi”, jonka päällä lapsena seisottiin.

Sirkka Liisa oli pirteä ja tunteikas karjalaistytö. Sellaisena me tulemme hänet aina muistamaan.

Pekka Koskelainen

Sukuseura 25 vuotta

Toukokuun 17. päivänä 1980 kokoontui yhteensä 66 sukuun kuuluvaa perustamaan Koskelaiden sukuseuran. Kokoonkutsujana oli seuran alkuvuosien kaikki kaikessa Hannu Koskelainen. Hän oli myös itse oikeutettu puheenjohtaja, joka sai paljon aikaan. Hannu toimikin 17 vuotta puheenjohtajana aina vuoden 1997 elokuuhun saakka. Tämän jälkeen hänet valittiin kunniapuheenjohtajaksi.

Kuluneiden 25 vuoden aikana on tapahtunut paljon. Ensimmäisinä vuosina keskityttiin yhteisiin tapaamisiin ja sukututkimuksiin. Sukutapaamisia järjestettiin mm. Hannu ja Pirkko Koskelaisen kesäpaikassa Virolahden Ravijoella, Ritva Ihalaisen ja Jaako Viljasen luona Helsingissä ja Artjärvellä, Eino Vainikan isännöimässä Parinpellon kurssikeskuksessa Hollolassa sekä Artjärven maamiesseuran talolla Vuorenmäessä.

Neuvostojärjestelmän alkaessa 1980-luvulla murentua päästiin vähitellen myös käymään entisellä kotiseudulla. Viipurissa oli jo aikaisemminkin pääsyt käymään, mutta Vahviala oli rajaseutuna tiukasti suljettua aluetta. Aivan ensimmäisiä Vahvialan kävijöitä olikin Hannu, joka pääsi elokuussa 1987 viisumimatkalle suoraan Tervajoelle. Tästä alkoikin uusi aika myös sukuseurassa, jolloin kotiseutumatkasta alussa tuli perinne aluksi joka kesä ja myöhemmin joka toinen vuosi tehtynä. Kun yhden sukuhaaran jäsen oli pitkään asunut Berliinissä ja toiminut siellä matkaoppaana, niin kävipä joukko sukulaisia sielläkin yhdessä kaupunkiin tutustumassa ja sukulaisia tapaamassa kesällä 1998.

Seuran 15-vuotisjuhlaa vietettiin pienehköllä joukolla Karjalan Liiton risteilyllä Silja Symp-honylla 6-8.5.1995. Tässä tilaisuudessa heitti Hannu Koskelainen ilmaan ajatuksen seuran vaakunan piikkaamisesta Koskelan Myllysaaren kallioon. Näin tehtiinkin: Kuvio hiekkapuhallettiin kallioon vanhan Juhannuksen aikaan ja paljastettiin 40 hengen voimin kotiseutumatkalla 15.8.1998.

Seuran lehti on ilmestynyt vuodesta 1989 alkaen. Hannu Koskelainen hoiti senkin työn aina vuoteen 1987, jolloin numerosta 12 alkaen Heikki on siitä vastannut pätevästi toimitussihteerinsä Pekan avustamana.

Uudet haasteet

Kuluneiden 25 vuoden aikana on tapahtunut paljon, kuten edellä todetuista esimerkeistä voidaan nähdä. Toiminta on kuitenkin pyörinyt muutamien keskeisten puuhamiesten ja -naisten ympärillä. Nyt olemme kuitenkin uudessa tilanteessa siinä mielessä, että vanhat alkavat väistyä ja väsyäkin. On tultu tilanteeseen, jossa seuran toimintaan tarvitaan uutta verta ja uutta draivia.

Kotiseutumatkat ovat tähän saakka olleet tärkeitä ja kiinnostava tekijä toiminnassamme. On kuitenkin pe-

lättävissä, että sitä mukaa kuin kotiseutumatkalaisten omakohtaiset muistot vähenevät, niin myös mielenkiinto matkoihin heikkenee. Karjalan menettämisestä on kulunut jo yli 60 vuotta, joten muistajat vähenevät ja Viipurin sekä sen ympäristön rappeutuminen etenee vääjäämättömästi. Toisaalta on mahdollista löytää uusiakin näkökulmia. Siitä on hyvänä esimerkkinä viime kesän kotiseutumatka Tervajoen koululle.

Miten tästä eteenpäin? Vastauksen tähän voi antaa vain jäsenistö. Tänä kesänä meillä on taas kaksivuotiskauden jälkeinen vuosikokous, jossa meillä on mahdollisuus keskustella seuran toiminnasta ja tulevaisuudesta. Tarvitsemme uutta verta johtokuntaan. Kaikille kiinnostuneille löytyy mukavaa tehtävää ja mahdollisuutta vaikuttaa.

Heikki Koskelainen

Kuvia 25.v taipaleelta

Kesäretki 1981 Pirkko ja Hannu Koskelaisen kesäpaikka Virolahden Ravijoelle, Myös 1988

1985 Tammisalossa (Ritva Ihalaisen kotona, kuva)

1986 Meeri Kekkosella Haikkoossa.

1991 Ritva Ihalaisella Artjärven Hietanassa.

1995 Tukholma. Sukuseura 15 vuotta

1997 Artjärvi, Vuorenmäki, vuosikokous

1999 Porvoo, Övik, vuosikokous.

2001 Porvoo, Kiiala.

2003 Porvoo, Linnakosken lukio vuosikokous.

1989 Parinpellon leirikeskus, Hollola.

1990 Kotiseutumatkalaiset Sipilän maisemissa

1998 Koskelan koski, sukuvaakunan paljastus

2004 Tervajoen kansakoulun vastaanotto

2004 Viipurin linnan torni, kotiseutumatka

KOSKELAISTEN SUKUSEURA RY

Toimintakertomus kaksivuotiskaudelta 1.7.2003-30.6.2005

1. Jäsenistö

Koskelaisten sukuseuran jäsenistö koostuu lähinnä entisen Viipurin läänin Vahvialan kunnan Koskelan kylässä 1600-luvulta lähtien asuneen Koskelaisten suvun jälkeläisistä ja heidän puolisoistaan. Vuonna 1980 perustetun seuran jäsenmäärä on n. 190.

Seuran tarkoituksena on vaalia suvun perinteitä ja edistää yhteenkuuluvaisuuden tunnetta jäsenistönsä keskuudessa. Seura on Karjalan liiton ja Karjalaisten sukuyhteisöjen liiton jäsen.

2. Toiminta

2.1 Vuosikokous

Sääntöjen mukainen kaksivuotiskaudenjälkeinen vuosikokous pidettiin Vahviala-päivien yhteydessä Linnankosken lukion ruokalasalissa Porvoossa 6.7.2003. Kokouksen puheenjohtajana toimi seuran kunniapuheenjohtaja Hannu Koskelainen ja sihteerinä Pekka Koskelainen. Kokous hyväksyi toimintakertomuksen, vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi johtokunnalle vastuuvapauden toimintakaudelta 1.7.2001-30.6.2003. Samoin hyväksyttiin seuraavalle kaudelle toimintasuunnitelma talousarvioineen.

Johtokunnan uusiksi jäseniksi vuosille 2003-2007 valittiin Leena Koskelainen Hollolasta Anneli Fermin tilalle ja Hannu Koskelainen Kausalasta Ilmi Koskelaisen tilalle. Edesmenneen Toini Pellikan jäljelle jääneelle toimikaudelle 2003-2005 valittiin Anu-Leena Koskelainen Helsingistä.

2.1. Kotiseutumatka

Seuran perinteinen kotiseutumatka Vahvialaan ja Viipuriin tällä kertaa jo toukokuussa eli 22.5.2004. Matkan pääkohde oli Tervajoen kansakoulu, jota pidetään yhtenä Suomen vanhimmista kansakouluista, sillä opetustyö alkoi siellä jo v. 1855. Vanha puinen koulurakennus oli vuodelta 1900 ja uusi tiilinen ilmeisesti 1950-luvulta.

Oppaanamme matkalla oli koulun entisen opettajan poika, itsekin samaa koulua käynyt Mihail Kostalomov. Koulurakennuksia ja koulun toimintaa esittelivät sen nykyiset opettajat, joille Leena Koskelainen ojensi venäjänkielisen puheensa päätteeksi sukuseuran ja Hackman Oy:n lahjana suuren kattilan siihen sopivine kauhoineen.

Tervajoelta jatkoimme matkaa Viipuriin, jossa keskeisenä tutustumiskohteena oli Viipurin linna ja sen historia. Hyväjalkaisimmat kiipesivät myös

Linnankosken lukio 6.7.2003

Tervajoen kansakoulu 22.5.2004

Näkymä Linnantornista 22.5.2004

linnan torniin, josta avautuivat hienot näkymät kaupunkiin ja Viipurinlahdelle.

Kaupunkikierroksen jälkeen syötiin lounas ravintola Labyrintissa. Tämän jälkeen oli mahdollisuus tutustua omatoimisesti Viipurin kaupungin nykyiseen elämään.

Matka Vahvialan kirkolle kävi Hovinmaan ja Nurmin kylien kautta. Viimeisenä kohteena kirkon raunioilla ja hautausmaalla käynnin jälkeen oli Koskelaisien suvun syntysijoilla sijaitseva Koskelan koski, josta muutamat matkalaiset vielä ennättivät pistäytyä sukunsa entisillä asuinjoilla.

2.3. Muu toiminta

Seuran jäsenlehti ”Koskelaiset” ilmestyi suunnitelman mukaisesti kaksi kertaa vuodessa (numerot 24-27). Lehden vastaavana toimittajana on ollut Heikki Koskelainen ja toisena toimittajana Pekka Koskelainen.

2.4. Talous

Seuran taloudellinen asema on vakaa, joten toiminnan kulut on voitu kattaa n. 200 jäsenen maksamalla 9 euron jäsenmaksulla. Taloudellinen asema käy tarkemmin ilmi liitteenä olevasta tuloslaskelmasta ja taseesta.

Tilinpäätökseen osoittamaan alijäämään on vaikuttanut tilinpäätösperusteiden muutos, jolloin jäsenmaksut on nyt hyvän kirjanpitotavan mukaan jaksotettu siten, että seuraavalle tilikaudelle kohdistuvat jäsenmaksut on käsitelty velkana.

3. Toimielimet

Seuran puheenjohtajana on toiminut Heikki Koskelainen ja varapuheenjohtajana Raija Putus. Muina johtokunnan jäseninä ovat toimineet: seuran kunniapuheenjohtaja Hannu Koskelainen sekä Pekka Koskelainen (sihteeri), Anu-Leena Koskelainen, Hannu Koskelainen, Leena Koskelainen, Maija-Liisa Laakso, Terttu Loven, Hilikka Mattila (rahastonhoitaja) ja Soili Roihio.

Johtokunnan jäsenenä seuran perustamisesta lähtien vuoteen 2003 saakka toiminut seuramme keskeinen vaikuttaja ja sen kunniajäsen Ilmi Koskelainen kuoli 87 vuoden ikäisenä 22.3.2004.

Johtokunnan jäsenten toimikausi on neljä vuotta. Johtokunnan jäsenistä ovat v. 2005 erovuorossa Terttu Loven, Soili Roihio, Anu-Leena Koskelainen ja Pekka Koskelainen.. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtaja toimikausi on kaksi vuotta.

Tilintarkastajina ovat toimineet Pirjo Mäki-Korte ja Juhani Partanen. Varatilintarkastajat ovat Jukka Hyske ja Anja Laitinen.

4. Toimintasuunnitelma vuosille 2005-2007

Seuran toiminnan painopisteet ovat viimeisten vuosien aikana vakiintuneet siten, että parillisina vuosina järjestetään kotiseutumatka ja parittomina vuosina kokoonnutaan sukukokoukseen, jonka yhteydessä pidetään sääntömääräinen vuosikokous. Näin tulee tapahtumaan myös alkaneella toimintakaudella. Lisäksi voidaan yleisestä mielenkiinnosta riippuen järjestää yhteinen matka, teatteri-ilta tai osallistua Karjalan Liiton risteilyyn.

Seuran lehti Koskelaiset tulee edelleenkin ilmestymään kahtena numerona vuodessa. Vanhat ja uudetkin valokuvat samoin kuin seuran ja jäsenten ja muiden sukulaisten vaiheita ja entistä kotiseutua tai evakkoaikaa kuvaavat muistelmat ovat tervetullutta aineistoa lehtemme lukijoille.

Kerttu Waselius

Sipilänkylän koulupiirin opettaja Hilja Tuomi ja 1 ja 2 alakoulun luokat 1935-1936 aloittaneet. Kerttu Koskelainen (Waselius), pieni tyttönen alarivissä kädet polvien ympärillä.

Kerttu Waselius

Inkeriläisiä elämäni poluilta

Talvisodan syttymisen vuosikymmenellä, tarkkaa lukua en muista, istuskelin portailla kotona Karjalassa. Se oli kesäaamuisten hetkieni lempipaikka, jota aamuaurinko sopivasti säteillään lämmitti. Ja siinä sitä varpaita käpristellessä silmätkin vähitellen aukenivat uutta päivää vastaanottamaan.

Muistan niin elävästi muutamat aamut kun ilmassa oli palaneen käryä ja metsänranta sinersi savuverhona. Kun Äiti tuli navetasta aamun askareiltaan, kysyin et mikä se pallaa? Ohi kulkiessaan hän virkkoi: ”Sannoot et Inkeri maal on syttynyt soita palamaa, suosammal se siellä käryää. Iäst se tulloo, mut on hyvin kaukan täält.”

Koetin ymmärtää, iäst Inkeri tulloo. Suo palaa ja käryää. Joskus tuli kylän toiselta laidalta pieni tyttö kauppaan äitinsä asioille, ja hänenkin nimensä oli Inkeri. Hän oli melkein samanikäinen ja halusin tehdä tuttavuutta.

Vanhin veljeni Arvo oli jo pari kertaa joutunut maataloustöiden takia ottamaan lykkäystä kutsunnoissa. Lähti sitten aikanaan sotaväkeen armeijan leipiin syyskuussa 1937. Ja ettei talossa olisi työt kärsineet tuli sitten pappilasta meille renki hänen tilalleen.

Rovasti Aleksanteri Vehniäinen oli aikaisemmin ollut pappina Kupanitsan seurakunnassa In-

kerinmaalla. Levottomien aikojen vuoksi hän oli muuttanut Suomeen ja alkoi virassa Vahvialan oman seurakunnan syntymästä 12. kesäkuuta 1920 lähtien. Rovasti Vehniäisestä sanotaan, että hän oli sujuvapuheisen saarnamies ja hänen julistuksensa pitäytyi lujasti kulloinkin käsillä olevaan Jumalansanan kohtaan. Yksin hän toimitti kaikki seurakunnalliset tehtävät, kunnes vasta vuoden 1939 alusta sai väliaikaiseksi apulaisekseen pastori Leevi Virolaisen (myöhemmin Vironmäki). Inkerinmaalta hänkin oli tullut, Valkeasaarella syntynyt.

Jussi Kuhalainen oli renkimiehen nimi. Inkerinmaalta oli hänkin lähtöisin. Tuli vähine tavaroineen ja asettui Ylijoen tuvan perällä olevan sohvan luo asumaan ja olemaan. Eniten uteliaisuutta herätti neliskanttinen laatikko, joka varovaisesti työnnettiin sohvan alle. Siitäpä tuli riesa elämäni, tuosta laatikosta kun se gramafooniksi paljastui. Jussi soitteli sitä ani harvoin, mutta laulut opin ulkoa ja ne kiehtoivat. ”Herra Petteri se kamarissa peilaili” ja ”Kottilan kuuliaistanssit” sekä ”Lasihelmi”. Niitä useimmiten soitettiin.

Pari kertaa onnistuin itsekin soittamaan sohvan alla. Kansi vaan vähän auki, veivi asettui ulkopuolelle ja siitä vaan kierroksia: ”Ma löysin helmen hohtavan”. Lysti päättyi äänekkääseen huutoon: ”Enks mie oo sanont monta kertaa, ett Jussi tavaroihi ei kosketa, usot sie tyttö”! No, usonha mie, jos tästä karkuun pääsen.

Jussi palveli parhaansa mukaan, vaikka ei ol-

lutkaan kaikista talon tavoista tietoinen. Monia uusia sanoja siinä opittiin. Hänen naurunsa oli tarttuvaa ja usein hän naurunsa loppuksi sanoi: ”Ai ko metkaa, eikä maksa mittää”.

Kerran hänen hakiessaan kauppatavaroita Savo-Karjalan liikkeestä Viipurissa, sattui onnettomuus. Liekö hevostenkaatumus, mutta jalkaan oli pahasti sattunut. Itkien ja häveten Jussi telkki sisälle iltahämärissä. Nyt pantiin potilasporstuan kammariin lepäämään vaivoistaan. Palsamia Jussin haavoihin toi pappilassa asunut kunnan kättilö Eeva Torniainen, joka ohikulkiessaan oli kuullut tapahtumasta tuoreeltaan. Voi sitä riemua: ”Mite veikkoset sie tiesit näi vällei?”

”A rikkaan kuulu poteminen, mutt köyhän ei kuulu kuolemakkaa”.

”Aiko metkaa” kihersi Jussi nyt onnellisena itkunsa lomassa. Se varmaan joudutti paranemista.

”Välkkyen jo aamun hämärissä sätehissä toivo herää lasten sydämissä.
Nouse Inkeri, jo loppuu yö”.

Kerttu Waseliukselta.

Koskelan kylän pojat ”tellin” uitossa. (pojat istuvat jäälautalla Koskelan joessa.)

Inkeriläisten vainot

Inkerin kulttuuriseuran ja Suomen Inkeriliiton internet-sivuilla annetaan inkeriläisten oloista Neuvostoliitossa varsin ankea kuva. Ei ihme, että niin moni heistä pyrki pakenemaan Suomeen. Moni lähtijä kuitenkin epäonnistui ja joutui sikäläisen kurinpitäjärjestelmän uhriksi.

Venäjän vallankumouksen jälkeen Suomeen pakeni vuoteen 1920 mennessä noin 8000 inkeriläistä. Leningradin alueella 1926 suoritetussa väestönlaskennassa laskettiin alueella olevan n. 15000 suomensuomalaista sekä 115000 inkerinsuomalaista, jotka asuivat pääosin omissa inkeriläiskylissään suomea puhuen ja suomalaisia kouluja käyden. Vaikka maatilat olivat suhteellisen pieniä, oli toimeentulo ollut suhteellisen hyvä, koska lähellä oleva miljoonakaupunki Pietari tarjosi loputtomat markkinat etenkin maitotaloustuotteille.

Vuosien 1929-38 aikana, jolloin siirryttiin kolhoositalouteen, n. 50-60 000 inkeriläistä vangittiin ja siirrettiin Vianmeren alueelle, Siperiaan ja Turkestaniin. Uskonnollinen ja seurakunnallinen toiminta kiellettiin 1937 ja suomenkielinen koululaitos lakkautettiin 1938. Samoin aikoihin lakkautettiin myös alueella ilmestyneet suomenkieliset kommunistisetkin lehdet.

Leningradin piirityksen aikana siirrettiin 1941-42 arviolta 10 000 inkeriläistä Siperiaan. Inkerinmaan ollessa sotatoimialuetta siirrettiin saksalaisten ja suomalaisten välisellä sopimuksella 1943 kaikkiaan n. 63 000 inkeriläistä Suomeen.

Vuoden 1944 välirauhansopimuksessa Suomi oli sitoutunut palauttamaan kaikki internoidut Neuvostoliiton kansalaiset. Myös inkeriläisten katsottiin kuuluvan tähän joukkoon. Heille oli luvattu pääsy takaisin kotiseudulle. 55 000 inkeriläistä palasikin takaisin Neuvostoliittoon, mutta yksikään heistä ei päätenyt Inkerinmaalle vaan heidät sijoitettiin maan syrjäisille seuduille. Palaamatta jäi 8000, joista noin puolet muutti Ruotsiin.

Vasta 1990-luvulla inkeriläiset rehabilitoitiin ja heidän kunniansa palautettiin. 1990-luvun alussa entisellä Inkerinmaalla asui vain n. 20000 kansallisuudeltaan suomalaista ihmistä. Lisäksi Itä-Karjalassa asui noin 18000 ja noin 17000 Virossa. Tuhansia asuu edelleenkin Siperiassa, Keski-Aasiassa ja muilla entisen Neuvostoliiton pakko-siirtoalueilla.

Lähde :www.inkeri.com

VAHVIALAN MIESTEN SOTATAPPIOT

Vahvialan miehet kävivät viime sodat kuten muutkin Suomen ja Karjalan miehet. Ainakaan tämän kirjoittajan silmiin ei kuitenkaan ole osunut mitään kokonaisuudesta pitäjän miesten sotaretkistä. Sen teko olisikin suuri urakka. Viime sotien sankarivainajien tilastoista saa tietyn kokonaiskuvan miestemme vaiheista, tosin vain kaatuneiden kautta selvitettyinä.

TALVISOTA

Kokonaisvahvuus

Sodan syttyessä 30.11. 1939 Vahvialassa oli noin 6000 asukasta. Vuoden 1894 ikäluokasta alkaen oli suoritettu varusmiespalvelus. Siinä olivat pariaikaa osa 1917 syntyneistä ja pääosa vuoden 1918 ikäluokasta. Tuolloin mentiin asepalvelukseen 21-vuotiaina. Säästösyistä jätettiin noin 20 % kouluttama.

Liikekannallepanossa kutsuttiin aseisiin reservin ikäluokat 1894-1917. Siis 23 ikäluokkaa, yhteensä noin 295 000 miestä. Myöhempien kutsu- ja vakinaisen armeijan kanssa vahvuus nousi noin 340 000:een sodan syttyessä. Tulen päättyessä oli vahvuus noin 400 000. Heistä noin 50 000 oli koulutuskeskuksissa.

Vahvialassa tämä merkitsi aluksi noin 500 miestä. Sodan aikana kutsuttiin noin 150-200 miestä lisää. Kyseessä oli sekä vanhoja ikäluokkia että vuosiluokat 1918 (lopun) ja 1919. Nämä olivat enimmäkseen kouluttamatta, joten vain osa ehti taisteluihin.

Kaikkia yksiköitä on vaikea jäljittää. Se tiedetään, että 191 miestä kuului Nurmin asemalla perustettuun komppaniaan, jonka numero oli 3./ErP3. Päällikkönä oli Viipurin suojeluskuntapiirin Vahvialan alueen päällikkö reservin luutnantti Arvo Veikko Uimonen. Ehkä lähes saman verran on kuulunut Koivistolla perustettuun Erillispataljoona 7:ään. Varsinkin täydennyshenkilöstöä on lähetetty eri yksiköihin. Joitakin miehiä on ollut jopa Kuhmon rintamalla.

Taisteluvaiheet ja tappiot

Talvisodan osalta tämä asia on melko selkeä. Erillispataljoona 3:n vaiheita on käsitelty tämän lehden numerossa 25/2004. Todettakoon, että Summassa 3. Komppaniasta kaatui 11.-14.2. 1939 peräti 12 miestä, kaikki Vahvialasta. Lisäksi yksi kuoli haavoihinsa 1941. Haavoittuneita on ollut viitisenkymmentä. Yksikön kokonaistappiot kaatuneina olivat 26 Vahvialan miestä. Haavoittuneiden määrä oli moninkertainen, sillä sodan päättyessä taisteluvahvuus oli alle 40. Lisäksi ehkä parikymmentä miestä palveli toimitusjoukkueessa ns. ”töpinässä”.

Komppania ehti loppuvaiheessa puolustaa kotiseutua Nisalahdessa ja Hyppälässä Säkkijärvelä. Se näki viimeisenä luovutettavan kotipitäjän marssiessaan pitäjän poikki Kananojalle Lappeenrannan tien varteen aselevon tultua.

Erillispataljoona 7 taisteli ensin Mannerheim-linjalla aivan Suomenlahden rannalla, sitten Sommeella ja lopuksi Nisalahdessa. Tämän pataljoonan riveissä kaatui 18 Vahvialan miestä, joista 8 aivan kotiseudun kynnyksellä Nisalahdessa. Myös nämä tappiot ovat hyvin suuret.

Summan taistelujen ollessa kiivaimmillaan lähetettiin sinne myös Viipurin piiristä koottu suojeluskuntapataljoona. Se oli heikosti koulutettu ja varustettu. Miehet olivat joko 16-19 vuotiaita tai sitten yli 40. Tässä joukossa on ollut muutama kymmenen vahvialalaista. Heistä kaatui 4. Joukko vedettiin pian pois taistelusta suurten tappioiden takia.

Summan taistelun voi sanoa vieneen Vahvialasta 30 miestä, sillä joitakin kuoli sotasairaalsissa. Viipurinlahden taisteluissa sodan loppuvaiheessa menehtyi eri yksiköissä noin 15 miestä. Vahviala jäi neuvostojoukoilta valtaamatta.

Upseereita kaatui kaksi. Voimistelunopettaja, vänrikki Unto Torniainen kaatui ErP 1:n riveissä Kannaksella 11.2. 1940 ja luutnantti Arvo Uimonen komppaniansa kärjessä Yläsommeella 18.2.40.

Ensimmäisenä kaatui Armas Kupsu 3.12. 39 ErP 7:ssä Kuolemajärvellä ilmeisesti ilmapommituksessa. Nuorin kaatunut oli Vesa Niskanen suojeluskunnan riveissä Summassa. Hän oli 18-vuotias. Vanhin oli ilmeisesti 44-vuotias Hugo Messo. Hän kaatui JR 4:ssä Kannaksella. Hovinmaalla menehtyi ilmapommituksessa Vahvialan Lotta Svärdin jäsen Kerttu Lajunen. Hän oli syntynyt Sulkavalla 1906 ja palveli puhelinlottana.

Vahvialan kokonaistappiot olivat 70 kaatunutta. Lisäksi sodan jälkeen kuoli muutamia haavoihinsa. Haavoittuneita on ollut noin 150. Heistä jäi kymmeniä invalideiksi. Lisäksi on huomattava kotiseudun pommituksissa kuolleet. Monelle vanhukselle evakkoon lähtö merkitsi myös kestäväntä henkistä ja fyysistä rasitusta. Evakkojunien kuormiin lisättiin Vahvialan evakuoinnin jälkeen myös kaatuneet, jotka siunattiin Punkalaitumen sankarihautaan.

Koskelaisia kaatui Talvisodassa neljä.

Mikko, s. 20.09. 1900. Kaatui ErP 1:ssä Muolaassa 3.2. 1940.

Aarne, s. 20.07. 1903. Kaatui 1./ErP 7:ssä Sommeessa 26.2. 1940.

Arvo, s. 02.09.1903. Kaatui 3./ErP 3:ssa Yläsommeella 22.02. 1940.

Mikko, s. 28.11. 1901. Kaatui 2./ErP 1:ssä Muolaassa 23.

Huomattavaa on, että kaikki olivat ikämiehiä ja periaatteessa yli-ikäisiä rintamajoukkoihin. Hy-

viäkään periaatteita ei aina sodassa voi noudattaa. Talvisodan lyhyteen nähden kaatuneiden määrä oli suuri. Lisäksi Karjala ja kotiseutu oli menetetty. Elämää oli vain jatkettava vieraisa nurkissa. Pahempaa oli kuitenkin tulossa.

JATKOSOTA

Uusi liikekannallepano alkoi 18.6. 1941. Asekel-poinen miesvoima otettiin viimeistä myöten. Aseissa oli 1896 syntyneistä alkaen 25 ja puoli vuosiluokkaa, yhteensä noin 476 000 miestä. Yhteiskunnan toiminnan kannalta rasitus oli sietämätön. Syksyllä 1941 kotiutettiin 1900 ja sitä ennen syntyneet. Loppuvuodesta ja seuraavan vuoden alussa kotiutettiin jalkaväestä 1908 ja sitä ennen syntyneet. Kotiutusten ja suurten tappioiden korvaamiseksi kutsuttiin kiireesti nuoria ikäluokkia aseisiin, viimeisenä alkuvuodesta 1926 syntyneet keväällä 1944.

Vahvialan miehet sijoitettiin evakkoseutujensa yksiköihin. He jakaantuivat näin noin 25:een rykmenttiin sekä useisiin erillisiin yksiköihin. Sotateiden seuraaminen on siksi tässä mahdotonta.

Asepalveluksessa on kesällä 1941 ollut noin 1000 vahvialalaista. Kotiuttamiset ja tappiot ovat laskeneet määrää, mutta se on noussut takaisin noin 1000:een kevääseen 1944 mennessä.

Hyökkäysvaiheessa kaatui 34 miestä. Noin puolet kuului Kannaksen takaisin vallanneisiin joukkoihin ja toinen puoli kaatui Itä-Karjalassa. Tässä joukossa oli kaksi Koskelaista:

Sulo Olavi, s. 19.1.21. Kaatui Moikajoella Itä-Karjalassa JR 5:ssä 19.9.41.

Sulo, s. 3.2.1917. Kaatui Vammelsuussa Kannaksella JR 4:ssä 1.9.41.

Asemasodan aikana menehtyi 30 miestä. Heistä suurin osa kaatui Itä-Karjalassa, missä oli joukkojen pääosa. Kaatuneissa oli kolme Koskelaista:

Paavali, s. 13.4. 22. Kaatui Suurlahdessa Äänisellä JR 4:ssä 7.2.42.

Tauno Johannes, s. 31.5. 15. K. Kannaksella JR 15:ssä 15.7.43.

Pauli Armas, s. 28.3.21. K. Rajajoella JR 48:ssa Rajajoella 21.9.42. Hän oli kirjoilla Viipurissa, mutta syntynyt Vahvialassa.

Kesän 1944 raskaat taistelut veivät noin kolmessa kuukaudessa pitäjän miehistä 47. Heistä joi-takin kuoli aiempiin vammoihinsa sotasairaaloissa.

Tappioiden pääosa syntyi nyt Kannaksella, missä armeijan pääosa kävi raskaat taistelut. Moni kulki uudelleen samoja teitä, mitä oli kuljettu Talvisodassa ja kesällä 1941. Koskelaisen suku menetti nyt neljä miestä:

Aulis Johannes, s. 13.1.20. K. Lautalassa Aunuk-sessa JR 56:ssa 25.7.44.

Arvo, s. 5.11.24. K. JR 25:ssä Summassa 19.6.44.

Jorma Eelis, s. 14.6.24. K. 9.7.44 Kavantsaarella JR 25:ssä.

Unto Olavi, s. 2.2.21. K. 3. Prikaatissa Summassa.

Koskelaisia kaatui siis Jatkosodassa kaikkiaan yhdeksän. Huomio kiintyy siihen, että kaikki olivat varsin nuoria, monet vasta varusmiehiä. Heidän elämänsä oli vasta alussa.

Päätäntä

Sotien kokonaistappiot olivat noin 95 000 kuollutta ja kymmeniä tuhansia pysyviä invalideja. Ne ovat suhteellisesti eräät raskaimmista viime sotien aikana. Vahviala kotipaikkana oli 183 kaatuneella. Heistä Vahvialan Koskelaisia on 12 ja lisäksi ainakin yksi muualle muuttanut. Lisäksi tiedostoista löytyy vielä 10 Koskelaista, joista pari on Vahvialassa syntyneitä. Lähes kaikki ovat Karjalasta. Ehkä heidän sukujuurensa juontavat Vahvialan Koskelaan. Suvun muita miehiä; vävyjä, setiä ja serkkuja ei tässä ole mahdollista selvittää.

Uurit annettiin Isänmaata ja kotiseutua puolustettaessa. Vahvialan menetykset olivat hieman keskimääräistä suuremmat. Lisäksi meni kotiseutu korvaamattomine aineellisine ja henkisine arvoineen. Tänä päivänä elämme kukin omassa ”Karjalassamme”. Rauhan ja yltäkylläisyyden keskellä on paikallaan joskus omistaa ajatus menneille raskaille vuosille ja heille, joiden uhri oli suurin, mitä ihminen voi antaa.

Ilmo Kekkonen

Egläi, tänäpäi a kuibo huomei ?

Tällaisella otsikolla varustettu kirjoitus oli saanut 14.4.2005 Karjala-lehdessä viiden palstan tilan.

Hyvähän se, että lehti varaa tilaa erilaisille näkemyksille, mutta kun puhutaan samalla Karjalan kielestä, jota aikalaiseni kuvittelevat puhuvansa, niin herää mietteisiin, että mitkö varten meidän Karjalan murteeseemme sekoitetaan Vienan-Karjalan murre? Silläkö silmiämme sumutetaan näkemästä todellista Karjalakuvaa ?

En epäile, etteikö Vienassa olisi noin puhuttu, mutta sen leimaaminen koko Karjalan kieleksi on harhaan johtavaa. Kielet ja murteet elävät ja se on luonnollista. Niin myös aikanamme koki muutoksen Viipurissa puhumamme Karjalan murre, johon julkiset tiedotusvälineet sekä muutovirta muusta Suomesta toi Viipurin seudun murteeseen muutosta. Jo Viipuri koki kaikkein selvimmin muutosta murteeseensa ja jos sotien alla halusi kuulla aitoa Viipurin murretta oli mentävä Viipurin kaupungin ulkopuolelle, kuten Koskelaan. Siellä murre oli vielä ”turmeltu-matonta”.

Karjala lehdessä jatkuu 21. 4.2005 koko takasivun tilaa saanut puolittain karjalaisen filosofian maisterin juttu samasta aiheesta jossa todetaan, että Karjalan (Vienan) kieli on vasta murretta, joka antaa hyvän pohjan murteen muuttamista kieleksi ja josta Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen on tehnyt aloitteen sen saamiseksi Suomeen vähemmistökielen asemaan.

Onpahan puuhastelua ! Muutama hautoja kääntelevä tutkija saa mojovia tienestejä samalla kun vahingoittaa koko Karjala-asiaamme. Ja vetää mukaansa myös Karjalan Liiton puheenjohtajan.

Olisi hyvä tietää, kuinka moni vielä Vienassa ja Aunuksessa osaa Karjalan murretta ja mikä sen prosentuaalinen osuus on häviämässä olevaan ja meidän puhumaan Karjalan murteeseen. Mitä tuollainen puuhastelu vaikuttaa koko menettämämme Karjalan asiaan ja sen sulauttamiseen valtavaan Venäjän maahan?

Eikö Karjalaisilla johtohenkilöillä ole läheisem-

pää puuhailua kuin kaivella esiin ikiaikaisia ta-pahtumia sekoittamaan meille vieläkin elävänä siintävää Karjala kuvaamme. Onko lähialueyh-teistyö ja kulttuurihakuisuus niin pyhää, että sen hyväksi pitää sivuuttaa oma murteemme ja vai-eta oman Karjalamme palauttamisesta? Onko Karjalan Liitto ponnahtuslautana omille tavoit-teille?

Hyvät koskelaiset. Kuka teistä tunnistaa tuon ot-sikon puhettavan omakseen?

Hannu Koskelainen

Serkkujen tapaaminen

Keväällä 2004 sisarukset Pirkko Mäkelä, Marja-Leena Kangas ja Arja Koskelainen - kuinkahan monennen kerran - taas harmittelivat sitä, että yhteys serkkuihin oli jäänyt yhä vähemmäksi ja vähemmäksi. Miksi ei kutsuttaisi heitä ”serkkukokoukseen”.

Pieni selvennys asiaan - Pirkko, Marja-Leena ja Arja ovat Hiivalanmäen Uunon tyttäriä ja niin muodoin, kun he puhuivat serkuista, tarkoitettiin Hiivalanmäen kaikkien kolmentoista sisarusten lapsia ja tietysti heidän jälkeläisiään.

Siitä se lähti, paikka oli jotenkin itseoikeutetusti Artjärvi ja sieltä Vuorenmäen koulusta löytyi vapaa lauantaipäivä, joka varattiin. Sen jälkeen alkoi soittorumba ympäri etelä-Suomea. Vahvistuksia tulosta saatiin ja 24.7.2004 Vuorenmäelle kurvasi aikamoinen määrä autoja, olipa joukossa myös muutama moottoripyörä.

Pian Vuorenmäellä oli kirjava joukko henkilöitä, jotka olivat tavanneet toisensa ehkä 20 - 30 viimeksi, jos ylipäätään olivat tavanneet. Erityisesti pikkuserkkutasolla ”jouduimme” esittäytymään ensi kerran. Kaikkiaan meitä oli paikalla 82 eläkeläisistä vauvoihin.

Arja toivotti kaikki tervetulleeksi ja aikaa vietettiin yleisen keskustelun ja tutustumisen merkeissä. Kuten asiaan kuuluu herkullisiin pitoruokiin kuului karjalanpiirakoita, joita kuulemma oli ollut rypyttämässä nuoret serkkujen lastenlasten-

*Koskelan Hiivalanmäen talon takana kylän nuorisoa n.1920 luvulla,
kuva Kerttu Waseliuksen kokoelmista*

*Hiivalanmäen veljeksiä kattorappusilla, ylhäältä alkaen vasemalta oikealle Antti, Emil, Eino, Uuno, Vilma miniä ja Juho
kuva Kerttu Waseliuksen kirjasta Koskelaa muistella*

lapset. Tahtoo sanoa, että ainakin se taito on siirtynyt mummoilta alaspäin.

Arjan tytär Riikka Koskelainen oli valmistanut yhteen huoneeseen "huoneentaulut" eli sukupuut, joista oli mukava käydä tarkistamassa, kenen kanssa olikaan tullut keskusteltua. Samoin sinne saatoi lisätä jälkipolvea, joka oli jäänyt merkittämättä.

Joukkoon kuului myös soittaja ja äänenjohtajan avulla lauloimme ulkona näyttämön penkillä istuen virren ja yrittelimme muitakin lauluja.

Sen jälkeen muutama pieni muistelo. Minä muistelin mummoani Helmi Koskelaista ja hänen vaikutustaan minuun ja pikkuveljeeni, jo poisnukkuneeseen Kössään. Sitten Marja-Leena muisteli (eli tunnusti) lapsuusaikansa lastenhoitometodia.

Kaikkein mielenkiintoisin vaihe oli, kun serkut kerääntyivät yksitellen jälkikasvuineen kukin vuorollaan etemme. Väkilukuisin osanotto taisi olla Uuno Koskelaisen jälkikasvulla, vai tuntuikohan se vain siltä, kun itse kuulun siihen ryhmään.

Uskon, että kaikki osallistujat poistuivat paikalta hyvillä mielin siitä, että oli saanut "päivittää" sukulaisuussuhteensa.

Leena Koskelainen

Koskelaiset

Vast. toimittaja Heikki Koskelainen
Leppisaarentie 10 C
00830 Helsinki
puh. 09-755 33 57, 050-56 34 065
heikki.koskelainen@kolumbus.fi

Toimittaja Pekka Koskelainen
Vuorenpeikontie 5 B 132
00820 Helsinki
puh. 09-786 380, 0400-918 375

Paino Formato Print Oy, Porvoo

Julkaisija Koskelaiden Sukuseura ry

Tilausmaksu 9 € sisältyy jäsenmaksuun

Pankkitili Nordea 126230-518535

Luca Gargano ja Maija Vilkkumaa haastateltavina Helsingin kirjamesseilla 2004 (kuva Uusimaassa 30.10.2004)

Ruma-klubia isännöi Luca Gargano (Is.30.7.2003)

Suvun jäseniä monessa mukana

”Luca Gargano laittoi tähden kansiin”. Näin kirjoitti Uusimaa-lehti viime vuoden lopulla Porvoosta kotoisin olevasta toimittaja-muusikosta Luca Garganosta, sihteerimme Pekka Koskelaisen tyttärenpojasta. Lainaamme tähän muutamia kohtia hänen kirjansa esittelytilaisuudesta.

Lehden toimittaja oli tavannut Lucan Helsingin kirjamesseilla, jossa tämä istui nimikirjoituksia metsästävän fanilauman keskellä. Radiosta ja televisiosta tuttu Gargano ei kuitenkaan ollut piirityksen varsinainen kohde vaan vieressä istunut suomalaisen rocktaivaan kirkas naistähti Maija Vilkkumaa. Kaksikko oli kertomassa keväällä ilmestyneestä Maija-kirjasta, musiikista, tähdeksi syttymisestä.

Jo kirjoitusprosessin aikana Gargano huomasi miten aktiivisesti fanit seuraavat idolinsa liikkeitä. Vaikka kuvia, nuotteja ja keikkapäiväkirjoja sisältävä opus on perinteisen fanikirjan olinen Gargano kieltää kirjoittaneensa suoranaisesti fanille suunnattua kirjaa idolistaan.

Hän oli tyytyväinen tulokseen, mutta ei halua ryhtyä täysipäiväiseksi artistikirjojen tekijäksi.

Haastattelun lopuksi Gargano sanoi keskittyvänsä oman musiikin ja keskeneräisten kirjoitustöiden tekemiseen. Työn alla on oma novellikokoelma ja lastenkirja.

Kokouskutsu

Koskelaisten Sukuseuran sääntömääräinen vuosikokous pidetään 3.7.2005 Karjalatalolla Helsingissä välittömästi kello 13 alkavan Vahvialan pitäjäjuhlan päättymisen jälkeen Wärtsilä-kabinetissa.

Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat:
1 Esitetään toimintakauden 1.7.2003-30.6.2005 toimintakertomus ja tilinpäätös sekä tilintarkastuskertomus.

2 Päätetään vastuuvapauden myöntämisestä johtokunnalle tai toimenpiteistä, joihin edellisen kauden hallinto ehkä antaa aihetta.

3 Vahvistetaan seuraavan toimintakauden toimintasuunnitelma ja talousarvio.

4 Päätetään seuraavan toimintakauden jäsenmaksun suuruudesta.

5 Käsitellään johtokunnan esitys seuran sääntöjen 7§:n sekä 9§:n ja 10 §:n muuttamisesta.

6 Valitaan johtokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

7 Valitaan johtokunnan jäsenet

8 Käsitellään muut johtokunnan tai jäsenten kokoukselle esittämät asiat.

Sääntömuutoksen taustaa

Esitys sääntöjen muuttamiseksi käsittää kaksi asiaa, jotka vaikuttavat kolmeen pykälään:

9 Voimassaolevien sääntöjen 7 §:n mukaan johtokuntaan kuuluu käytännössä 10 jäsentä., jolloin sen kokousten saaminen päätösvaltaiseksi on osoittautunut aika ajoin vaikeaksi. Tämän johdosta esitetään johtokuntaan valittavaksi puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi 4-6 varsinaista jäsentä. Muutoksen odotetaan helpottavan johtokunnan työskentelyä myös kokousten ulkopuolella.

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikausi on ollut kaksi vuotta ja johtokunnan muiden jäsen neljä vuotta. Ehdotuksen mukaan siirryttäisiin kaikkien jäsenten osalta tavanomaiseen kaksivuotiskauteen.

103 Yhdistyksen tilikausi päättyy nykyisin kesäkuun lopussa (9§). Tämä tekee tilinpäätösoidien käsittelyn kesällä pidettävässä vuosikokouksessa vaikeaksi. Kun vuosikokouksia pyritään jatkossakin pitämään Vahviala-päivien yhteydessä, on tarkoituksenmukaista muuttaa tilikausi päätymään maaliskuun lopussa. Tällöin jää riittävästi aikaa tilinpäätöksen valmistamiselle ja tilintarkastajien työille.

12 Edellisestä muutoksista seuraa, että sääntöjen 10§:n mukaiseksi varsinaisen suku- eli yhdistyksen kokouksen ajankohdaksi voidaan määrätä ”joka toinen vuosi huhti -toukokuun kuluessa.